

ПЛЕНАРНІ ЗАСІДАННЯ

УДК 372.851.9

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА
МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У СИСТЕМУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

¹Войченко О.П., ²Сав'юк Л.О.

¹Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України
03680 МСП, м. Київ, пр. Академіка Глушкова, 40, abvo@ufdml.org

²Громадська Організація "Український форум дистанційного та мобільного навчання"
76002, м. Івано-Франківськ, вул. Промислова 2-Б, tarisasavyuk@ufdml.org

***Анотація.** В доповіді розглянуті перспективи впровадження технологій мобільного навчання у практику українських вищих навчальних закладів в умовах сучасного стану розвитку національного ринку мобільних пристроїв, а також систем дистанційного навчання та освіти.*

***Abstract.** The report are considered the prospects of introducing mobile learning technologies in the practice of Ukrainian universities in the modern state of the national market for mobile apparatus and also systems for distance learning and education.*

Вступ. Мобільне навчання це інноваційна форма організації навчального процесу у вищих навчальних закладах (ВНЗ) України, яке тільки починає завойовувати справжніх прихильників та пробиває свій тяжкий шлях серед всього різноманіття освітніх інструментів в умовах політичної та економічної кризи в нашій країні.

Якщо уважно проаналізувати сучасний стан розвитку технологій мобільного навчання (Mobile Learning - mlearning), то слід відмітити, що дана технологія набула широкого впровадження за кордоном не тільки в процесі формальної освіти, але і в процесах неформальної та інформальної освіти широких різновікових верст населення як розвинутих, так і депресивних країн світу. Тобто у даному випадку мобільне навчання можна розглядати як сталу новачію, тобто інновацію, що набула свого практичного впровадження та активно вкорінюється у суспільне життя.

В Україні говорити про новачіійний характер даної технології поки ще зарано, так як навіть більш розповсюджені за кордоном технології електронного та дистанційного навчання в рамках української системи освіти до сих пір не носять характеру масового впровадження з певних об'єктивних та суб'єктивних причин. Проблемами, що стримують активне впровадження технологій навчання є відсутність єдиної нормативної бази їх сертифікації і використання, а також готовності та стійкої мотивації професорсько-викладацького складу українських ВНЗ до використання інновацій у своєї професійній діяльності.

Однак, вже зараз наявним є попит послуг мобільного навчання та освіти, особливо для різних вікових груп мешканців окупованих територій та переміщених осіб. З інструментальної

точки зору, існують алгоритми, методи та програмні засоби, які дозволяють у стислий час без значних інтелектуальних та майнових витрат прокласти перший надійний міст між існуючими технологіями дистанційного навчання та мобільним способом надання освітніх послуг [1].

Виклад основного матеріалу. Під мобільним навчанням (М-навчання) розуміють навчання в різних ситуаціях за допомогою соціальних та тематичних взаємодій за допомогою персональних електронних пристроїв, таких як кишенькові комп'ютери, МР3-плеєри, ноутбуки, мобільні телефони та планшети, з використанням технологій у будь-якому місці та в будь-який зручний для студентів час [2].

М-навчання на сьогодні стає доступним і необхідним елементом інновацій у системах формальної та неформальної освіти, а також поступово відсуває на другий план всі технології і платформи в системі інформальної освіти. Це є повністю виправданим рішенням з боку постачальників освітніх послуг, так як обмін інформацією між всіма учасниками навчального процесу відбувається практично миттєво, що призводить до максимального підвищення зворотного зв'язку між викладачами та студентами в групі, а таким чином до створення високоактивного процесу навчання. Доведено, що такий підхід до організації навчального процесу збільшив результати підсумкової діагностики рівня знань студентів по якості до 70% і знизив відсоток відсіву в технічних областях освіти на 22 % [3].

Серед основних споживачів технологій М-навчання дослідники на сьогодні виділяють декілька категорій осіб з відповідними цільовими областями їх застосування [4]. Для наочності на рис. 1 представлені основні групи споживачів існуючих на сьогодні технологій М-навчання та взаємо зв'язки між ними і формами навчання, такими як змішане (гібридне), колоборативне (спільне) навчання, самонавчання у рамках формальної, неформальної та інформальної освіти.

Найбільш досконале визначення М-навчання було дано в рамках чотирирічної програми Learning Network Mobile (MoLeNET, 2007-210 pp.) по впровадженню і підтримці М-навчання в галузі освіти. Програма забезпечувала технічну підтримку та оцінку проєктів в області мобільних технологій навчання, педагогічну консультацію учасників програми, їх безперервний професійний розвиток, наставництво, подальший розвиток розроблених мобільних інструментів, сприяння рівноцінній підтримці, мереж і ресурсів спільного використання. Згідно висновків за результатами програми М-навчання отримало наступне визначення – це експлуатація розповсюдженого портативного обладнання, бездротових мереж і мобільної телефонії в цілях сприяння, підтримки, поліпшення і розширення охоплення населення у сферах викладання і навчання [2].

Таким чином, М-навчання забезпечує максимальну мобільність учасників навчального або освітнього процесу, замінюючи звичні електронні та дистанційні засоби навчання на інноваційні інструменти практично революційного змісту з індивідуальним наповненням для кожного студента. Але при цьому технології М-навчання зберігають всі повнофункціональні можливості електронного та дистанційного навчання (рис. 2).

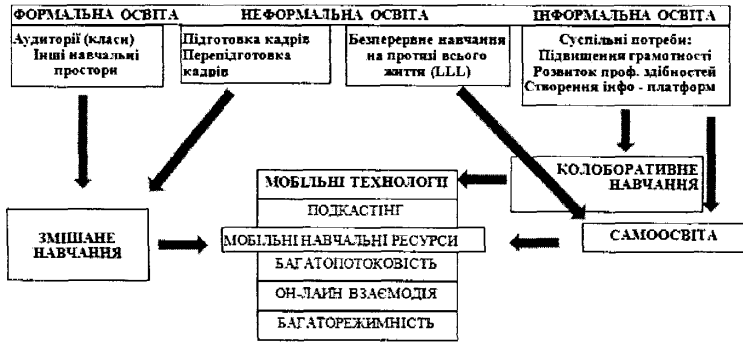

Рис. 1 – Зв'язок між споживачами, формами освіти та технологіями М-навчання

Але, незважаючи на більш ніж десять років роботи дослідників, педагогів та практиків в області М-навчання результатів, на основі яких можна побудувати повноцінну концепцію інтегрування інноваційних мобільних технологій у систему вищої освіти, в тому числі і нашої країни, поки ще недостатньо. Це відбувається з декількох причин.

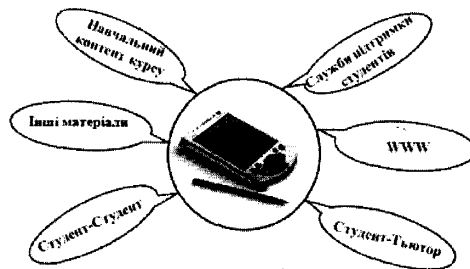

Рис. 2 – Інформаційно-функціональні можливості М-навчання

По-перше, швидкий розвиток мобільних пристроїв викликає об'єктивні проблеми змістовного наповнення М-навчання у зв'язку з їх старінням та жорсткою конкуренцією між виробниками. Провайдером технологій М-навчання приходить стикатися із необхідністю розробки мобільних додатків кросплатформеного призначення, необхідністю їх реалізації на основі багато потокових, багато режимних та мультизадачних технологій. Вирішення подібних завдань вимагає високого професіоналізму від розробників, великих часових і інтелектуальних затрат та не завжди має успішну реалізацію та подальше впровадження.

По-друге, виникають культурні проблеми в ключових питаннях запобігання використанню мобільних пристроїв в освітніх установах і охорони здоров'я. Серед спеціалістів відомі думки, щодо розгляду мобільних технологій як деструктивних, відволікаючих або тих, що порушують питання конфіденційності, політики управління.

Автор роботи [5] висловлює думку, що М-навчання може бути відмінним новим інструментом надання якісних освітніх послуг в таких сприятливих умовах як:

1. Світ переживає часи стрімкого розвитку і тотального впровадження у життя молоді і дорослих мобільних технологій. Відсоток людей у більшості країн, які не використовують смартфони повсякденно є дуже незначним.

2. Люди очікують можливостей використовувати свої телефони для різних цілей, в тому числі для отримання навчальних послуг, а не тільки для здійснення дзвінків.

3. З натиском провайдерів мобільних пристроїв і додатків на ринку послуг, увага до них у користувачів стала вельми дефіцитним ресурсом.

В таких умовах найбільш перспективним напрямком впровадження М-навчання є, у першу чергу, використання найбільш популярних додатків відомих мобільних платформ в якості інструментів надання освітніх послуг. Наприклад, станом на 2016 рік найбільш популярними безкоштовними додатками платформи iPhone Apple були: Snapchat, Messenger, Pokémon GO, Instagram, Facebook, YouTube, Google Maps, Pandora, Netflix, Spotify Music. На перший погляд жодна з цих програм не має нічого спільного з навчанням, але більшість з них можуть бути адаптовані до потреб навчання та освітньої комунікації.

Розробники всесвітньої відомої системи управління навчальним процесом LMS Moodle оперативно відреагували на потреби ринку освітніх послуг на використання технологій М-навчання включенням у структуру системи додаткових плагінів, які дозволяють формувати потоки підкастингів, проектувати мікро - уроки, в тому числі із презентаційних файлів, розробляти мобільні підручники на основі інтерактивних технологій та внутрішніх інструментів розробки мультимедійного контенту.

Висновки. Сдиним вірним шляхом впровадження технологій М-навчання у систему вищої освіти України є використання популярних додатків найбільш відомих провайдерів мобільних пристроїв та можливостей програмних засобів із відкритим програмним кодом. Для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних ВНЗ на рику знань та освіти керівництво університетів та їх професорсько-викладацький склад повинні терміново приступити до розробки концепції пілотної апробації та інтегрування в освітній процес інноваційних інструментів мобільних технологій розробки та доставки навчального контенті та забезпечення комунікативної складової освітнього процесу.

Використані літературні джерела:

1. Savyuk L. Establishing Mobile Learning In The Ukraine: Problems And Prospects / L. Savyuk, O. Voychenko, N. Mykhailiv // International Journal "Information. Models & Analyses".- Volume 5.-

Number 1.- Institute of Information Theories and Application FOI ITHEA,- Sofia, Bulgaria. – 2016. – С. 59 – 65.

2. What is mobile learning? [Електронний ресурс] // JISC – Режим доступу до ресурсу: <https://www.jisc.ac.uk/guides/mobile-learning/what-is-mobile-learning>.

3. Saylor M. The Mobile Wave: How Mobile Intelligence Will Change Everything / Michael Saylor. – Perseus Books: Vanguard Press, 2012.– p. 176/

4. M-learning [Електронний ресурс] // Wikipedia.The free online encyclopedia. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://en.wikipedia.org/wiki/M-learning>.

5. Kumar May S. Mobile Learning From The Learner’s Perspective [Електронний ресурс] / Srividya Kumar May // eLearning Industry. – 10. – Режим доступу до ресурсу: <https://elearningindustry.com/mobile-learning-from-the-learners-perspective>.

УДК 378.14

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ПРАКТИКУ УКРАЇНСЬКИХ ВНЗ

¹Драчук Ю. З., ²Сав’юк Л.О.

¹Луґанський національний університет ім. Т. Шевченка

92700, Старобільськ, Луґанська область, пл. Гоголя, 1, tel1_ter@mail.ru

²Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

76019, м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15, novicesuratorslo@gmail.com

Анотація. Авторами розглянуто сучасний стан розвитку проблеми оцінки внутрішньої якості вищої освіти. Запропонований комплексний підхід до створення систем подібного класу на основі визначення інтегральних показників якості.

Abstract. The authors examined modern state of the problem of assessing the internal quality of higher education. The proposed integrated approach to the the creation of systems similar class-based integrated quality indicators.

Вступ. Не викликає сумніву, що сучасний стан розвитку системи вищої освіти (СВО) України переживає важкі часи кризи та реформування в умовах жорсткої боротьби на світовому ринку освітніх послуг. Наша країна намагається наздогнати за рівнем та якістю знань лідерів університетської освіти, як в європейських, так і в заокеанських країнах. Дуже часто можна спостерігати процеси впровадження реформ на основі їх прямого копіювання із закордонного досвіду, або навпаки українські науковці виявляють спроби винайти власні інструменти управління СВО без аналізу і врахування стороннього впровадження, що практично можна прирівняти до повторного винаходу колеса.

В свій час, подібна доля спіткала Болонський процес, який не можливо в українському